

EXCUSE ME, CAN I SEE YOUR WEB 2.0, PLEASE?

Hvordan kan de danske fag- og forskningsbiblioteker stimulere web 2.0-aktiviteterne? DEFF-programgruppen "Mødet med Brugeren" tog til England for at lade sig inspirere af de engelske biblioteker, der går anarkistisk til værks, når det kommer til web 2.0-projekter. Udfordringen for bibliotekerne er nemlig at arbejde med webaktiviteter inden for sektorens stramme budgetter og regler.

AF TONNY SKOVGÅRD JENSEN, TSJ@STATSBIBLIOTEKET.DK, STATSBIBLIOTEKET

Manden siger med forsigtig prøvende stemme: "Finder I faktisk stadig, at web 2.0 er et nyttigt begreb? Hos os har vi en fornemmelse af, at begrebet ikke rigtig giver nogen mening mere. Web 2.0 er webben, eller webbens natur er web 2.0."

Manden er John Naughton, akademisk leder af Arcadia projektet på University of Cambridge.

Vi smiler lidt forlegent. Vi har nemlig inviteret os selv på besøg med netop det påskud: At finde ud af mere om, hvordan bibliotekerne i England benytter web 2.0. "Vi" er DEFF-programgruppen "Mødet med Brugeren", og vi sidder i et mødelokale i Cambridge sammen med en flok entusiastiske biblioteksfolk, der har gjort sig bemærket med projekter, som vi ville kalde "web 2.0". De har allerede i en times tid fortalt os om nogle af dem, da John Naughton pludselig kommer i tanke om, hvad vi oprindelig har skrevet til dem: "Excuse me, can I see your web 2.0, please?"

Stimulere danske web 2.0-aktiviteter

Vi har vi også været på JISC-konference i Liverpool. Med i bagagen har vi erfaringer med web 2.0 fra programgruppens aktiviteter. Web 2.0 er et af to hovedtemaer i programgruppens handlingsplan.

Konferencen i Liverpool er to dages intensiv neddykning i den engelske universitetsverden og de udfordringer, som står øverst på dagsordenen lige nu. Allerøverst på dagsordenen står der "Økonomi", men i de forskellige mindre workshops er der også blevet plads til web 2.0-temaer. For eksempel brug af sociale netværk som redskab til at give nye studerende en lettere studiestart ved at lade dem netværke med 1. årsstuderende.

Turen til England er arrangeret med hjælp fra JISC, DEFF's samarbejdspartner i Knowledge Exchange. På konferencen bliver også Mødet med Brugeren projekt "Brugerkaravanen" promoveret af Knowledge Exchange.

Tilbage til Cambridge. Vi er taget til England for at få frisk inspiration til, hvordan vi i programgruppen kan være med til at stimulere web 2.0-aktiviteter i de danske fag- og forskningsbiblioteker. For hvordan kan man udvikle noget, som i sin natur er distribueret, diffust og måske lettere anarkistisk – og få det til at understøtte et biblioteksvæsen som nærmest er det stik modsatte?

I Cambridge er alt komplekst, fordi alt er organiseret på komplekse, modsætningsfyldte og historisk betingede måder. Ifølge John

Naughton også anarkistisk, fordi de mange selvstændige colleges er økonomisk uafhængige og giver pokker i, hvad universitet eller for den sags skyld regeringen måtte pålægge universitetet af krav og regler.

"Go under the radar"

Biblioteksstrukturen på Cambridge er tilsvarende umulig at tøjle med over 100 biblioteker fordelt på selve universitetet, colleges og det store, tværgående Cambridge University Library. Arcadia-projektet, som John Naughton er leder af, er designet til at lokke dette uregerlige væsen til også at tilpasse sig den digitale tidsalder. Metoden er at frikøbe talentfulde enkeltpersoner eller "fellows" til at udforske diverse emner under overskriften "Rethinking the research library in a digital age".

Samtidig er projektet med til at skabe et netværk mellem de forskellige fellows – og måske mellem en række af initiativerne, som er koordineret på tværs, selv om der ikke er nogen formel organisatorisk samling. Overskriften for flere af web 2.0-aktiviteterne er "Go under the radar", og forandringerne og innovationen listes ind med mindre projekter, som ikke kræver forkromede centrale beslutninger – der alligevel aldrig bliver taget. Dette afspejler sig bl.a. i, at de har kastet deres kærlighed på widgets, som er små stumper programkode, der kan indlejres i en hjemmeside, på en mobiltelefon, eller i tjenester som Facebook og iGoogle.

"Vi skal ikke skabe et web 2.0 univers på biblioteket," siger Systems Librarian Ed Chamberlain, "men vi skal være åbne for, at bibliotekets ressourcer skal benyttes de steder, hvor brugerne færdes og interagerer online".

For eksempel bruges deres widgets på denne måde. Men der er også grænser for den anarkistiske metode. Hvis de f.eks. vil

indbygge adgang til brugerregistret, er der ingen vej uden om den centrale it-afdeling, som gerne vil hjælpe – men først når de når gennem køen af de mange øvrige projekter, og først når de har opfyldt en række sikkerhedsmæssige og tekniske krav.

Biblioteksbrug giver højere karakterer!

Før Cambridge har vores web 2.0-søgende programgruppe også besøgt det meget mindre og meget mindre kendte universitet i Huddersfield. Her møder vi blandt andre Dave Pattern og Graham Stone, som har gjort sig bemærkede med flere spændende projekter om brugerspor og brugerskabte data med sigte på at vise, hvordan de kan forbedre servicen for brugerne.

Her sporer man også et anarkistisk element i arbejdsmetoderne. De gør det bare, og så ser de om det resulterer i øget værdi. Dave Pattern omtaler med et glimt i øjet sig selv som ”shambrarian” – en der færdes blandt ”rigtige” biblioteksfolk, men som kun ligner. Eller måske bare en ny type biblioteksansat?

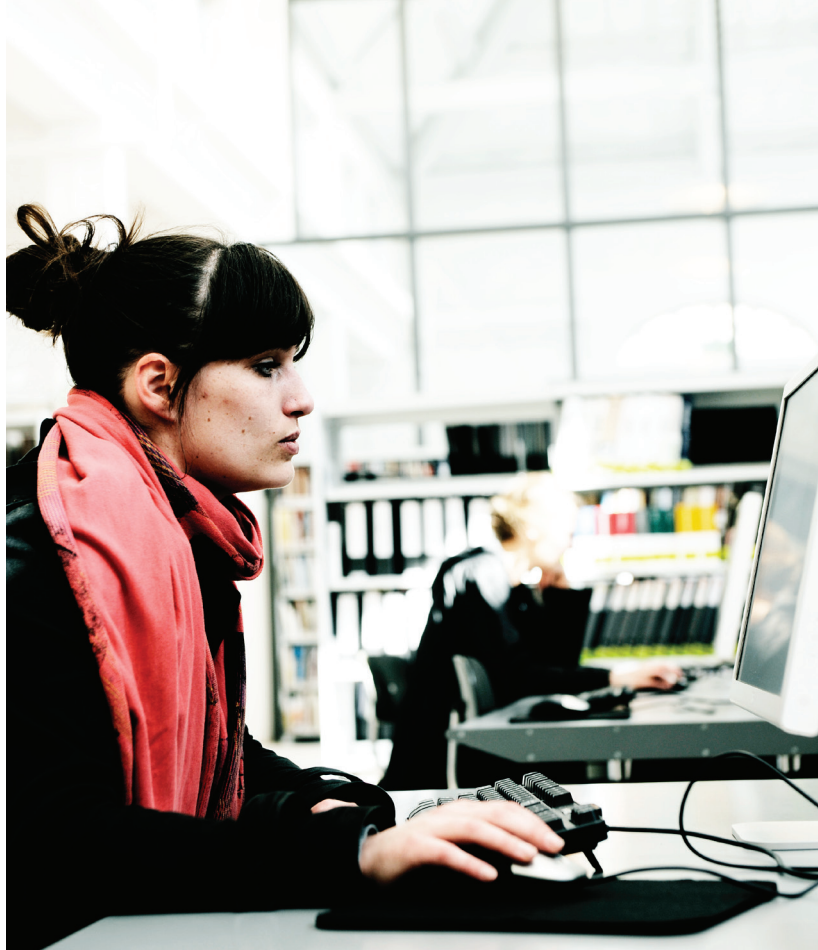
I en af deres analyser har de samkørt de studerendes karakterer med samme studerendes brug af biblioteket. Det er lidt uklart om denne samkørsel af data fra starten af er anarkistisk eller autoriseret, men i hvert fald har de fået lov til at arbejde videre i et egentligt projekt, og nu også i samarbejde med andre universiteter, da deres analyser peger på, at dem der får de højeste karakterer, er dem, der bruger biblioteket mest!

Ikke-autoriserede eksperimenter kan bane vejen

Deres arbejde med ”activity data” er også udfoldet gennem de to JISC-projekter TILE og MOSAIC. Projekterne indeholder forslag til nationale handlingsplaner – for hvorfor ikke dele activity data mellem flere institutioner og skabe et samlet datamateriale, som virkelig kan omsættes til værdifulde nye tjenester for brugerne? Eller er det i orden, at systemleverandører opsamler, aggregerer og sælger bibliotekerne deres egne data?

Disse nationale projekter er imidlertid aldrig rigtig blevet til noget. Heri ligger måske en af de store udfordringer for at bruge web 2.0 i bibliotekssektoren: Hvordan kan vi opnå samme dynamik omkring vores webaktiviteter som på det øvrige internet, når vi skal agere som offentlige institutioner inden for stramme lovgivningsmæssige krav og i samarbejde mellem institutioner, som ikke belønnes for at være anarkistiske, men for at holde sig stramt til både budgetter og regler?

Folkene på Huddersfield University Library har et bud på en løsningsmodel: Et indledende – sandsynligvis ikke-autoriseret – eksperiment, der følges op af behård dokumentation af nytteværdien.

Programgruppen ”Mødet med brugerne” tog til England for at få web 2.0-inspiration.

”Infoart” og ”Hvemved.dk”

– eksperimentelle web 2.0-projekter

Mødet med Brugeren har haft web 2.0 som det ene af to hovedtemaer i handlingsplanen. Foruden ekspertworkshoppen har vi valgt at prioritere iværksættelsen af mindre, eksperimenterende projekter. Et af dem er ”Infoart”, der handler om at visualisere brugernes søgeaktivitet på det virtuelle bibliotek, så de kan synliggøre bibliotekets onlineaktiviteter for de studerende, som besøger det fysiske bibliotek – og som i stigende omfang besøger biblioteket uden at låne bøger.

Et andet projekt er ”Hvemved.dk”, som laver en søgetjeneste for studerende, der søger i sociale tjenester. Projektet skal være med til at synliggøre, hvordan brugerne kan bruge hinandens viden som supplement til den viden, som biblioteket giver adgang til.

På vej i toget fra Cambridge til London planlægger vi vores sidste aktiviteter i programgruppen. En af aktiviteterne er tre mindre workshops, som med afsæt i vores eksisterende projekter, skal forsøge at inspirere til små, hurtige ”under the radar”-projekter ude omkring i DEFF-institutionerne. Mon det kunne sætte noget (anarkistisk) i gang på web (2.0)-fronten? Vi har sidenhen gennemført både workshops og projekter, og en form for svar vil kunne findes i en samlet rapport, som udgives i starten af 2012.

Spørgsmålene summer stadig i vore hoveder, mens vi på British Library bliver ledt ind til sidste stop på vores tur: En særudstilling om det nyeste nye inden for IT-udstyr til forskningsformidling. I et helt hvidt rum, et biblioteksarkitektonisk tabula rasa, som mest af alt ligner en rumstation eller et nyt produkt fra Apple, står vi midt mellem fortid og fremtid og mediterer over indtrykkene fra vores tur, og hvordan det hele passer ind i fremtidssceneriet ”Growing Knowledge”. ●